

Planter, Jura, Øvrige dyr

Husdyrgødning fra sygdomsramte minkbesætninger

I tilfælde af COVID-19 eller plasmacytose hos mink er det muligt at få nedsat udnyttelseskravet af det samlede kvælstofindhold, når minkgødningen bliver hygiejniseret til pH 12.

Viden om

I tilfælde af COVID-19 eller plasmacytose hos mink er det muligt at få nedsat udnyttelseskravet af det samlede kvælstofindhold, når minkgødningen bliver hygiejniseret til pH 12.

Husdyrgødningen fra COVID-19 eller plasmacytoseramte besætninger skal hygiejniseres ifølge [Fødevarestyrelsens vejledning](#). Du finder blanketten for ansøgning om nedsat udnyttelseskrav på [Landbrugsstyrelsens hjemmeside](#). På blanketten står der plasmacytose, men den gælder også for covid-19.

Vær opmærksom på, at det er minkavleren og ikke en eventuel modtager af husdyrgødningen, der skal søge om nedsat udnyttelseskrav.

Hygiejnisering

Hygiejnisering vil typisk ske ved kalkning i gylletanke. Her tilføres hydratkalk på en måde der sikrer, at pH er mindst 12 i mindst 1 time i alt materialet i tanken.

Herefter kan gyllen bringes direkte ud på marker eller behandles i biogasanlæg. Der er ikke krav om at gyllen skal hygiejniseres i biogasanlægget, når gyllen er kalket. I praksis ønsker biogasanlæg formentlig ikke at modtage den hygiejniserede gylle på grund af det høje pH.

Som alternativ kan gylle kalkes i de fraførende gyllevogne i stedet for i gylletanken. Vælges denne løsning, eller lignende løsninger, skal det sikres, at al gyllen er kalket og at holdetiden på mindst 1 time overholdes, inden det spredes på marker eller flyttes fra besætningen.

Ubehandlet husdyrgødning, som dækker over både gylle og fast gødning, må kun behandles i et biogasanlæg, såfremt det hygiejniseres på anlægget. Med hygiejnisering forstås der neddeling til maksimal partikelstørrelse på 12 mm, efterfulgt af varmebehandling ved en temperatur på minimum 70 grader C i alt materialet i mindst 60 minutter.

Det skal aftales med Fødevarestyrelsen, hvilket biogasanlæg, der skal løse opgaven.

SEGES vurderer, at dette ikke er en reel mulighed, da biogasanlæggene ikke har kapacitet til at modtage husdyrgødningen fra smittede minkbesætninger.

Udnyttelseskrav for den hygiejniserede husdyrgødning

Landbrugsstyrelsen accepterer et nedsat udnyttelseskrav på 20 pct. for efterårsudbragt gylle og på 25 pct. for forårsudbragt gylle.

Bemærk, det er ikke muligt at anvende nedsat udnyttelseskrav til fast husdyrgødning.

Krav til udnyttelse af kvælstof (N) i hygiejniseret husdyrgødning fra mink:

- **Udbringningstidspunkt efterår:**

Gylle fra mink: 20 pct.

Fast husdyrgødning fra mink: 50 pct.

- **Udbringningstidspunkt forår:**

Gylle fra mink: 25 pct.

Fast husdyrgødning fra mink: 50 pct.

Hvis særlige forhold på ejendommen giver forventning om, at det ikke er muligt at opnå de skitserede udnyttelsesprocenter, kan du søge om nedsættelse til et lavere niveau.

Man får ikke dispensation for kvælstofindhold pr. ton. Den nedsatte udnyttelsesprocent på 25 pct. i foråret (henholdsvis 20 pct. i efteråret) skal beregnes i forhold til normindholdet.

Du skal i forbindelse med dispensationsansøgningen beregne den mængde kvælstof, der er hygiejniseret. Du skal i 5 år opbevare dokumentation for dyreholdets størrelse, faktura for indkøb af kemikalier til hygiejnisering samt dokumentation fra Fødevarestyrelsen vedrørende COVID-19 i besætningen.

Når du modtager Landbrugsstyrelsens kvittering for indsendelse af blanketten, har du automatisk fået dispensation for nedsat udnyttelse af husdyrgødningen. Du skal ved eventuel kontrol kunne fremvise den krævede dokumentation.

Den gylle, der er omfattet af dispensationen, skal af administrative årsager anføres som "blandet gylle" i dit gødningsregnskab, fordi det er den eneste gødningstype, hvor man selv kan regulere udnyttelseskravet.

Branchen arbejder på, at så få farme som overhovedet mulig skal hygiejniserer gyllen, da den lange opbevaringstid fra nu til udbringning, med stor sandsynlighed vil inaktivere virus.

Værdi og afsætning af hygiejniseret gylle

Muligheden for at anvende den nedsatte udnyttelsesprocent skyldes, at hygiejniseret gylle indeholder væsentlig mindre kvælstof end almindelig gylle, da op til 90 pct. af ammoniumdelen kan være fordampet ved selve hygiejniseringen. Hvis hygiejniseringen er foregået i en kølig periode (under 10 °C), vil fordampningen måske kun være 50 pct. - anvend derfor en kvælstofanalyse i forbindelse med den endelige anvendelse af den hygiejniserede gylle.

Sammenblanding af husdyrgødning fra smittede mink og husdyrgødning fra andre dyretyper

Hvis der er blandet andre typer husdyrgødning sammen med husdyrgødning fra smittede mink, så skal hele mængden hygiejniseres til pH 12, og der skal søges dispensation for udnyttelsesprocenten for det hele. Hvis der efter hygiejnisering iblandes en anden type husdyrgødning vil den høje pH også nedsætte udnyttelsen af N i denne mængde, så det skal man helst undgå. Hvis det i praksis ikke er muligt at undgå iblanding af frisk gylle fra andre dyr efter hygiejniseringen, kan man søge dispensation for hele blandingen.

Hvad med fosfor?

Fosfor tabes ikke ved hygiejniseringen, og al fosfor skal fortsat indgå i fosforregnskabet. I forvejen er udnyttelsen af fosfor i minkgylle lavere end i f.eks. kvæg- og svinegylle, fordi en stor del af fosfor er bundet i fiskeben og knoglerester.

 EGES vurderer ikke, at hygiejniseringen ændrer væsentligt på den faktiske udnyttelse af fosfor i minkgylle.

Husdyrgødning fra smittede pelsdyr må ikke udbringes i lukkeperioden

Selvom man har fået et påbud om hygiejnisering af husdyrgødningen, er der ikke samtidig givet påbud om en særlig håndtering af gødningen ved udbringning. De almindelige regler for udbringningstidspunkter gælder stadig, og det vil for gyllens vedkommende sige, at der må udbringes fra 1. februar og frem til høst.

Det vil sige, at husdyrgødningsbekendtgørelsen skal overholdes ved håndtering af gylle fra mink, der er smittet med COVID-19.

Fast husdyrgødning fra smittede pelsdyr kan opbevares i en markstak

Fast husdyrgødning fra COVID-19-smittede pelsdyr skal placeres i en markstak et hensigtsmæssigt sted på bedriften, hvor det kan opbevares i mindst 3 måneder efter kalkningen.

Det fremgår af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 2, stk. 4, at reglerne i bekendtgørelsen ikke finder anvendelse, i det omfang de strider mod bestemmelser eller afgørelser truffet i medfør heraf om forebyggelse og bekæmpelse af husdyrsygdomme, zoonoser eller planteskadegørere i anden lovgivning.

Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav om, at fast husdyrgødning skal opbevares på en møddingplads, i en lukket container eller i en gyllebeholder, finder derfor ikke anvendelse på pelsdyrbesætninger, der er smittet med COVID-19, da Fødevarestyrelsens anvisninger om opbevaring i en markstak går forud.

Det betyder, at fast husdyrgødning fra pelsdyr, der er smittet med COVID-19, kan placeres i en markstak uden kommunalbestyrelsens forudgående tilladelse, da dispensationskravet i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 13, stk. 3, også viger for Fødevarestyrelsens anvisninger. **Pelsdyravleren skal dog kontakte Fødevarestyrelsen** for nærmere aftale om, hvor gødningen skal opbevares.

Vær opmærksom på at kravet om overdækning af markstak fortsat skal overholdes.

Gødningsplanlægning 2021 og Gødningsregnskab 2020/2021

Hvis der skal laves en type 2 korrektion, skal der regnes med fuld produktion fra planperiodens start 1. august 2020 og frem til besætningen er aflivet.

Produktionsprofil for mink

Måned	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Juni.	Juli.	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Pct. fordeling	3	3	4	3	4	10	15	16	15	15	9	3

Ca. 50 pct. af gødningsproduktionen sker i perioden 1. august til medio november. Hvis man derfor normalt ville have haft 10.000 årstæver for hele planperioden 2020-21, så vil man have ca. 5.000 årstæver, hvis minkbesætningen er slået ned midt i november.

De data der skal anvendes til type 2-korrektion er: foderforbrug pr. årstæve, gram råprotein pr. kg foder og gram fosfor pr. kg foder. Da alt foder i minkproduktionen indkøbes fra en fodercentral, indhentes data til type 2 korrektionen fra den relevante fodercentral.

Fodercentralen fremsender en gang om måneden en faktura til minkavleren over mængde af leveret foder. Disse fakturaer kan anvendes som dokumentation for foderforbrug.

Dokumentation for antal årstæver er avlerens oplysninger om antal parrede tæver. Der findes ingen dokumentation, der kan dokumentere antallet af parrede tæver. Det faktisk antal årstæver for 2020-21 korrigeres i forhold til produktionsprofilen som beskrevet ovenfor.

Dokumentationsperioden for gødningsåret 1. august 2020 – 31. juli 2021 er 12 mdr. indenfor perioden 1. august 2019 til 15. februar 2021. Dansk pelsdyrfoder opgør indholdet af råprotein og fosfor pr. fodercentral for perioden 1. august 2019 - 31. juli 2020. Derfor skal foderforbruget pr. årstæve opgøres for samme periode.

Læs mere i [Vejledning i udarbejdelse af type 2-korrektioner](#).

Ophør af minkbesætning i CHR

Besætningen kan lukkes ned i [CHR-registret på Landbrugsindberetning.dk](#), og der skal laves et afsluttende gødningsregnskab med ophørsdato, hvis ikke der fortsat skal drives landbrug. Dette er først muligt, når der er åbnet for indberetning af gødningsregnskab for planperioden 2020/21

Fødevarestyrelsen er desuden opmærksom på, at minkbesætningerne skal lukkes ned i CHR, men de har på nuværende tidspunkt ikke meldt en plan ud for nedlukningen.

Læs mere på [Fødevarestyrelsens hjemmeside om Mink og COVID-19](#).

Emneord

[COVID-19](#)[Husdyrgødning](#)[Smitsomme sygdomme](#)[+1](#)

SEGES

Tema: Corona og covid-19-virus – find svar på dine spørgsmål

På denne side har vi samlet relevant information om corona målrettet landmanden og rådgiverne i rådgivningsvirksomhederne. Få gode råd til landmanden som arbejdsgiver, links til sundhedsmyndigheder og tips til, hvordan I klarer rådgivningen om corona onli...

Publiceret: 03. december 2020

Sidst bekræftet/revideret: 03. december 2020

Vil du vide mere?

Susi Lyngholm

Konsulent

SEGES

sil@seges.dk

+45 8740 5427

Torkild Søndergaard Birkmose

Landskonsulent, Gødskning

SEGES P/S

tsb@seges.dk
+45 8740 5446

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A. SEGES Tlf. 87 40 50 00
Agro Food Park 15 Fax. 87 40 50 10
8200 Aarhus N Email info@seges.dk

